

О.М. Муравйова, ст. викл. (ХДУХТ, Харків)

М.І. Крупей, ст. викл. (ХДУХТ, Харків)

АЛЬТЕРНАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА ПІДГОТОВЧОМУ ВІДДІЛЕННІ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН

Перспективи розвитку сучасного світу вимагають, щоб іноземний студент не лише мав багаж теоретичних знань, а й умів їх застосовувати у подальшому професійному житті.

У процесі вивчення української мови іноземні громадяни повинні оволодіти наступними практичними вміннями:

- умінням працювати з текстом: швидко знаходити потрібну інформацію, аналізувати текст;

- володіти презентаційним умінням грамотно і доказово представити свою точку зору;

- вмінням засвоювати матеріал, розуміти український менталітет, ознайомитися з історичними та культурними факторами;

- розвивати навички комунікативної компетенції, розширяти словниковий запас, виробити навичку читання значних за обсягом текстів фахового спрямування та навички мовної здогадки.

Проте сучасний стан освіти вимагає скорочення навчальних годин на підготовчих факультетах. У цій ситуації, як ніколи, гостро постає питання оптимізації – інтенсивного та цікавого навчального процесу, зручного й зрозумілого підручника.

Традиційні підручники і посібники не можуть у повній мірі задовольнити запити сучасного суспільства: застарілі дані, дуже вузьке коло авторів, занадто адаптовані тексти, перевантаженість фактами, недолік завдань і вправ змушують взятися за розробку навчального комплексу, який би включав не тільки сам підручник, а й робочий зошит, комплекс контрольних матеріалів, розробку методичних рекомендацій.

Як альтернатива традиційній освіті пропонується ряд цікавих технологій, які в центр навчального процесу ставлять цілісну особистість іноземного студента, а не навчальний матеріал. Генеральна роль в цьому процесі відводиться соціально-психологічній оптимізації процесу, в якій відбувається опора на пізнавальні та емоційні властивості особистості, а також важливим фактором є мотивація студента.

Безстресовому засвоєнню матеріалу сприяють прийоми театралізації та гейміфікації. Пропонована методологія дозволяє

розуміти матеріал на основі індуктивних процесів, при цьому потрібна і деяка зміна ролі викладача, до чого він повинен бути готовий.

Абсолютно не відкидається традиційна побудова навчального процесу, проте пропонується поєднати його з альтернативними методами. У такому випадку роль викладача буде постійно змінюватися, що вимагає не тільки знання методичних рекомендацій, а й навичок роботи з альтернативними технологіями, розуміння соціально-психологічної складової навчальної групи. Наше завдання – створити такі умови, щоб іноземний громадянин навчився слухати і розуміти українську мову та аналізувати тексти.

Однією з альтернативних форм роботи може стати мережеве планування. Даний метод можна застосувати до всього курсу відразу або ж до кожної теми. На першому занятті мережеве планування відбувається за активної участі викладача. Саме викладач складає таблицю, в якій виділяється перелік видів самостійної роботи студентів: говоріння, читання, аудіювання, виконання завдань, відповіді на питання, складання планів та ін.

На наступних темах викладач лише здійснює контроль і коригує наповнюваність таблиць. Ефективний мережевий план включає наступні пункти: виділити перелік видів самостійної діяльності, виділити в кожному виді діяльності блоки-завдання, встановити критерії, при яких завдання вважається виконаним, встановити варіанти контролю або самоконтролю для кожного виду діяльності.

За наявності такої таблиці в робочому зошиті навчального комплексу праця стає більш ефективною. Також мережеве планування є хорошим мотиваційним і дисциплінуючим елементом, оскільки кожен студент бачить терміни і обсяги, які потрібно виконати, це ж спонукає до постійної присутності на заняттях, тому що пропуски з неповажних причин не відмінюють мережевий план, а деякі завдання виконати поза аудиторією досить складно.

Таким чином, метод мережевого планування вирішує широкий комплекс завдань. Подібне залучення до навчального процесу актуалізує отримані знання, стимулює до більш детального розуміння досліджуваного тексту. Ця технологія є частковим проявом методу сугестопедії, коли отримання знань відбувається у поєднанні свідомого та несвідомого. При активному включенні принципу двоплановості у навчання (поєднання лінгвістичних і паралінгвістичних ресурсів) ми можемо отримати сформовану вторинну мовну особистість, що володіє знаннями і розумінням української ментальності.